

ΕΤΗΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΡΑΒΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ **ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2020-2021**

Εισαγωγή

Το πρόγραμμα εκμάθησης της αραβικής γλώσσας στηρίζεται κατά πρώτο βαθμό στο διδακτικό εγχειρίδιο (Μαθαίνω Αραβικά), και τα τρία επίπεδα, Α1, Α2 και Β1, το οποίο περιλαμβάνει τα κείμενα, τη γραμματική και τις ασκήσεις, και στο λογοτεχνικό βιβλίο (Έχουμε στη γη ρίζες), παράλληλα με οποιοδήποτε υλικό κρίνουν οι καθηγητές ότι είναι προς όφελος των μαθητών, από διάφορες πηγές, ηλεκτρονικές, σχετική βιβλιογραφία και άλλες. Οι μαθητές της Αραβικής, με το πέρας του ακαδημαϊκού έτους, θα κατέχουν τις τέσσερις δεξιότητες της γλώσσας, οι οποίες συμπίπτουν με αυτές που καθορίζονται από το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι τέσσερις δεξιότητες είναι: η σωστή ανάγνωση και κατανόηση γραπτού λόγου, η παραγωγή γραπτού λόγου, η παραγωγή προφορικού λόγου και η κατανόηση ακουστικού υλικού.

Με βάση τα βιβλία (Μαθαίνω Αραβικά), και σύμφωνα με τη φύση, τον αριθμό και την ετοιμότητα των μαθητών της χρονιάς και του μαθησιακού περιβάλλοντος, ο πρώτος κύκλος (Α1) υπολογίζεται να διαρκέσει γύρω στους **δύο μήνες από την έναρξη της διδασκαλίας, (244 ώρες)¹**. **Επιπρόσθετος σε τουλάχιστον άλλες τόσες ώρες για επαναλήψεις, αναλύσεις και ομαδική δουλειά στην τάξη**

Αφού ολοκληρωθεί το πρώτο επίπεδο, θεωρείται βασική και χρήσιμη η επένδυση, τουλάχιστον, 30 ωρών στην προετοιμασία των μαθητών για τις επίσημες εξετάσεις της Αραβικής, προτού αρχίσει η παράδοση των μαθημάτων του δεύτερου κύκλου Α2

Επίπεδο Α1 / Α' κύκλος

Περιγραφή μαθήματος

Το (Α1) αποτελείται από δυο μέρη:

---

¹ Παρόλο που η εισαγωγή της σειράς (Μαθαίνω Αραβικά) αναφέρει άλλο αριθμό απαιτούμενων ωρών για να καλυφθεί κάθε επίπεδο, αυτό αφορά τα φροντιστηριακά μαθήματα, τα οποία διεξάγονται σε ένα ή δυο δίωρα την εβδομάδα. Οι μαθητές, σε αυτή την περίπτωση, έχουν άπειρο χρόνο για μελέτη και αφομοίωση της διδακτικής ύλης, πράγμα που δεν μπορεί να ισχύσει στην περίπτωση των εντατικών μαθημάτων.

A) Το πρώτο μέρος περιέχει έντεκα μαθήματα κατά τα οποία οι μαθητές μαθαίνουν την Αραβική αλφάβητο. Η παράθεση των γραμμάτων στα μαθήματα ακολουθεί μια φθίνουσα σειρά όσον αφορά στη χρήση του κάθε γράμματος και όχι στην αλφαβητική του σειρά. Έτσι, οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα από την αρχή, με ορισμένο αριθμό γραμμάτων, να σχηματίζουν λέξεις με πραγματική σημασία. Συγκεκριμένα, το πρώτο μέρος, για το οποίο απαιτούνται 30 - 40 διδακτικές ώρες, αποτελείται από έντεκα μαθήματα. Η επιλογή τους έγινε έτσι ώστε με το πέρας της ύλης οι μαθητές να κατέχουν την Αραβική αλφάβητο, να συλλαβίζουν σωστά και να διαβάζουν. Η κατάταξη των μαθημάτων της αλφαβήτου βασίζεται στη χρήση του γράμματος και όχι στην αλφαβητική του σειρά, για να μπορεί ο μαθητής, από την αρχή, από ορισμένο αριθμό γραμμάτων να σχηματίζει λέξεις με πραγματική σημασία. Για αυτό η έναρξη με τα μακρά φωνήεντα και με τα βραχεία είναι βασική και αναγκαία. Έτσι στο δεύτερο μάθημα προστέθηκαν τα περισσότερο διαδεδομένα σύμφωνα για να μπορεί ο μαθητής να διαβάζει, να αναλύει και να σχηματίζει διάφορες λέξεις. Αυτό συνεχίζεται μέχρι και το τέλος του πρώτου μέρους.

Η κατανομή των συμβόλων (σουκούν, σαντα, μαντα, κ.α.) στα μαθήματα έγινε σύμφωνα με τη συχνότητα της χρήσης τους. Τα πλέον δύσκολα για τους ξένους γράμματα καθώς και τα σχεδόν όμοια ως προς την προφορά είναι κατανεμημένα σε διαφορετικά κεφάλαια και όχι όλα μαζί, έτσι ώστε να δίνεται η δυνατότητα στο μαθητή να τα εμπεδώνει χωρίς δυσκολία.

Η γραμματική και η σύνταξη, στο επίπεδο αυτό, παρουσιάζονται σύμφωνα με την αποκτηθείσα 20χρονη διδακτική εμπειρία της συγγραφέως.

Κάθε κεφάλαιο περιλαμβάνει τη γραμματική που χρειάζεται ο μαθητής σύμφωνα με τις αποκτηθείσες γνώσεις από τα προηγούμενα κεφάλαια.

Οι αριθμοί και οι βασικές πράξεις στα μαθηματικά δεν παρουσιάζονται όλα μαζί σ' ένα κεφάλαιο αλλά τμηματικά σε διάφορα κεφάλαια έτσι ώστε να μην πιέζεται ο μαθητής και να έχει συνεχή επαφή με τους αριθμούς και μεγαλύτερη ευκολία στην εκμάθησή τους.

Μετά το πέρας του πρώτου μέρους ο μαθητής θα έχει αποκτήσει τις εξής δεξιότητες:

- Θα κατέχει καλά την αλφάβητο, ξεχωρίζει τα γράμματα μιας λέξης, τα ανασυνθέτει και τα συλλαβίζει.
- Θα διακρίνει τα μακρά από τα βραχέα φωνήεντα και προφέρει σωστά τα γράμματα.
- Θα κατέχει καλά τη γραμματική και τη σύνταξη που καλύπτονται στο πρώτο μέρος.
- Θα αποκτήσει ικανοποιητικό λεξιλόγιο.
- Θα επιθυμεί να συνεχίσει την εκμάθηση της αραβικής γλώσσας έχοντας αποκτήσει εμπιστοσύνη ότι μπορεί να γίνει κάτοχος μιας από τις πλούσιες και δύσκολες γλώσσες.

B) Το δεύτερο μέρος αποτελείται από 14 ενότητες, η κάθε μια με ένα καινούργιο κείμενο ή διάλογο που αφορά θέματα από την καθημερινότητα, το μέρος της γραμματικής και του συντακτικού, και τις ανάλογες ασκήσεις λεξιλογίου, γραμματικής και συντακτικού.

Το κάθε κείμενο συνοδεύεται από ανάλυση των γραμματικών και συντακτικών φαινομένων που παρουσιάζονται σ' αυτό.

Στο τέλος κάθε μαθήματος δίδεται γλωσσάρι όλων των άγνωστων λέξεων του κεφαλαίου με την κυριολεκτική και την μεταφορική σημασία τους, αν υπάρχει, με πλάγια (*italics*) γραμματοσειρά.

Η χρήση διαφορετικών χρωμάτων και σκίασης διαφοροποιεί τις άγνωστες από τις γνωστές λέξεις, δίνει έμφαση στα διάφορα συντακτικά και γραμματικά φαινόμενα και γενικά βοηθάει το μαθητή στο να επικεντρώνεται στα πιο σημαντικά φαινόμενα κάθε φορά.

Όσον αφορά τις ασκήσεις, έγινε προσπάθεια να διαφοροποιούνται, όσο είναι δυνατόν, και ως προς το είδος και ως προς τη σειρά, έτσι ώστε να αποφευχθεί η μονοτονία και να δίδεται κίνητρο στους μαθητές να τις εκτελέσουν.

Σε κάθε κεφάλαιο, εκτός από τις ασκήσεις που αφορούν το συγκεκριμένο κεφάλαιο, δίδονται, εσκεμμένα, και ασκήσεις που αφορούν προηγούμενα κεφάλαια, με στόχο την επαφή και τη σταδιακή εμπέδωση με τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα. Στην πορεία των μαθημάτων, λόγω του ότι αυξάνουν οι γραμματικές, οι συντακτικές και οι λεξιλογικές γνώσεις των μαθητών, οι ασκήσεις αυξάνουν σε αριθμό για να δίνεται μεγαλύτερη δυνατότητα εξάσκησης.

- Το πρώτο μάθημα είναι ένας διάλογος γνωριμίας ανάμεσα σε δύο άντρες ο οποίος διδάσκει το μαθητή ορισμένες εύκολες δεξιότητες, συνοδευόμενες από απαραίτητες λέξεις. Μπορεί να εκφραστεί και να χαιρετήσει με εύκολο τρόπο αποκτώντας ταυτόχρονα γραμματικές και συντακτικές δεξιότητες και μαθαίνει από την αρχή ορισμένες κτητικές αντωνυμίες.
- Στο δεύτερο μάθημα ο διάλογος είναι μεταξύ δύο κυριών για την ολοκλήρωση της εκμάθησης μιας άλλης ομάδας των κτητικών αντωνυμιών μαζί με μια καινούρια ομάδα λέξεων.
- Στο τρίτο μάθημα ο διάλογος είναι μεταξύ ενός άντρα και μιας γυναίκας, όπου εισάγονται οι προσωπικές αντωνυμίες στην ονομαστική πτώση μαζί με μια επιπλέον ομάδα καθημερινών εκφράσεων που σχετίζονται με τη δουλειά, τις σπουδές, την οικογένεια, κ.λ.π.
- Στο τέταρτο μάθημα ο διάλογος είναι μεταξύ τριών φίλων. Εδώ αναφέρονται σημαντικά κεφάλαια, όπως η αντιστοιχία του ρήματος 'έχω' στα ελληνικά, και ορισμένα χρονικά και τοπικά επιρρήματα.
- Στο πέμπτο μάθημα ο διάλογος είναι τηλεφωνικός μεταξύ δύο κυριών. Εδώ γίνεται εισαγωγή στον Αόριστο, διδάσκονται οι μέρες της εβδομάδας και περισσότερες εκφράσεις κοινωνικής και πολιτιστικής επικοινωνίας.
- Στο έκτο μάθημα ο διάλογος είναι μέσα στην τάξη, ανάμεσα στον καθηγητή και τους μαθητές. Περιέχει πολλές λέξεις σχετικά με το σχολείο, την εκπαίδευση και με ερωτήσεις που απευθύνονται στους μαθητές, οι οποίες προετοιμάζουν το κεφάλαιο για τις ερωτηματικές αντωνυμίες.
- Στο έβδομο μάθημα ο διάλογος είναι μεταξύ ενός πανεπιστημιακού καθηγητή και μιας ομάδας φοιτητών διαφόρων υπηκοοτήτων που μαθαίνουν την ελληνική γλώσσα στην Αθήνα. Γίνεται αναλυτική αναφορά στις ονομασίες των αραβικών χωρών και τις πρωτεύουσες αυτών. Ως προς το γραμματικό μέρος, το κεφάλαιο πραγματεύεται τα σχετικά επίθετα που βασίζονται στις εθνικότητες.

- Στο όγδοο μάθημα ο διάλογος είναι μεταξύ παλιών και καινούριων μαθητών την πρώτη μέρα της σχολικής χρονιάς. Στο μάθημα αυτό αναλύονται οι δεικτικές αντωνυμίες.
- Στο ένατο μάθημα ο διάλογος είναι ανάμεσα σε έναν ταξιδιώτη και μία υπάλληλο του αεροδρομίου της Αθήνας, η οποία του δίνει πληροφορίες για τις ώρες αναχώρησης των πτήσεων για διάφορες ελληνικές πόλεις. Έτσι, ο μαθητής μαθαίνει την ώρα καθώς και πώς να είναι συνεπής στα ραντεβού. Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται αναλυτικά ο Ενεστώτας.
- Στο δέκατο μάθημα ο διάλογος λαμβάνει επίσης χώρα στο αεροδρόμιο της Αθήνας, αλλά αυτή τη φορά μεταξύ ενός ταξιδιώτη και ενός υπαλλήλου. Εδώ γίνεται παρουσίαση του γραμματικού γένους στην αραβική γλώσσα.
- Το ενδέκατο μάθημα είναι αφιερωμένο στην περιγραφή, εσωτερικά και εξωτερικά, μιας οικίας, εφοδιάζοντας τον μαθητή με το απαραίτητο λεξιλόγιο σχετικά με τοπικά και χρονικά επιρρήματα, τα οποία και αποτελούν το θέμα της γραμματικής αυτού του μαθήματος.
- Το δωδέκατο μάθημα αναφέρεται σε μια οικογενειακή επίσκεψη από καινούριους ενοίκους μιας πολυκατοικίας στους γείτονές τους, με σκοπό τη σύναψη σχέσεων. Αποφασίζεται να πραγματοποιήσουν οι δυο οικογένειες μια κοινή εκδρομή στο χωριό του οικοδεσπότη. Σ' αυτό το μάθημα χρησιμοποιείται μια καινούρια ομάδα γενικών λέξεων που σχετίζονται με την κατοικία, τα διάφορα επαγγέλματα, τη σχολική και την πανεπιστημιακή εκπαίδευση και την κίνηση στους δρόμους. Ως προς το γραμματικό μέρος, παρουσιάζονται οι προθέσεις και οι διαφορές τους από την Ελληνική γλώσσα.
- Το δέκατο τρίτο μάθημα έχει θέμα την συμφωνημένη εκδρομή των δύο οικογενειών στο χωριό του οικοδεσπότη δίνοντας έμφαση στην κατά τους Άραβες έννοια της φιλοξενίας. Το γραμματικό θέμα του μαθήματος είναι ο Δυϊκός αριθμός και η Προστακτική.
- Το δέκατο τέταρτο και τελευταίο μάθημα παρουσιάζει συνεντεύξεις μεταξύ ανθρώπων που ψάχνουν εργασία και του Διευθυντή του Τμήματος Απασχόλησης εργαζομένων. Ο κάθε υποψήφιος αναφέρει το όνομά του, το ακαδημαϊκό επίπεδό του, τα πτυχία του, τις γλώσσες που γνωρίζει, την υπηκοότητά του, τις εμπειρίες, την οικογενειακή του

κατάσταση ... κ.λ.π. Το γραμματικό φαινόμενο του κεφαλαίου αυτού είναι ο ομαλός πληθυντικός του αρσενικού.

Μετά το πέρας του δεύτερου μέρους ο μαθητής θα έχει αποκτήσει τις εξής δεξιότητες:

- Θα κατέχει περίπου 800 λέξεις μέσα από εκφράσεις και βασικές προτάσεις οι οποίες θα τον βοηθήσουν στην επικοινωνία με το κοινωνικό περιβάλλον του.
- Θα είναι σε θέση να διαβάζει και να γράφει ότι έμαθε.
- Θα κατέχει την τέχνη του διαλόγου μέσα από τους διάφορους διαλόγους που έμαθε.
- Θα έχει αποκτήσει γραμματικές και συντακτικές αρχές που αποτελούν τη βάση για τα επόμενα επίπεδα.
- Θα έχει τη δυνατότητα να εκφράζεται προφορικά και γραπτά σύμφωνα με αυτά που έχει μάθει και μπορεί να εκφράζει τις βασικές ανάγκες του όταν βρίσκεται σε αραβικό περιβάλλον.
- Θα έχει τη θέληση και αυτοπεποίθηση για να συνεχίσει την εκμάθηση της γλώσσας σε συνεργασία με τον καθηγητή του.

Γενικά χαρακτηριστικά του βιβλίου

- Η βάση του είναι στη σχέση μεταξύ της Αραβικής γλώσσας, η οποία ανήκει στην οικογένεια των σημιτικών γλωσσών, και της Ελληνικής, η οποία ανήκει στην οικογένεια των ινδοευρωπαϊκών γλωσσών.
- Η λεπτομερής και η πλήρης ανάλυση των γραμματικών, συντακτικών και γλωσσολογικών φαινομένων που διαφοροποιούνται από την Ελληνική γλώσσα.
- Η κατάταξη των μαθημάτων που αφορούν τα γράμματα της αλφαβήτου όχι κατά τον κλασσικό τρόπο αλλά σύμφωνα με τη συχνότητα της χρήσης τους.

- Τα μαθήματα θεματοποιήθηκαν και ταξινομήθηκαν σύμφωνα με την ανάγκη για επικοινωνία και την καθημερινότητα καθώς και την υλοποίηση των διαφόρων βασικών αναγκών.
- Η αύξηση του αριθμού των ασκήσεων σε κάθε μάθημα σε σχέση με το προηγούμενο.
- Η διατήρηση της συνέχειας μεταξύ των γραμματικών και συντακτικών φαινομένων και των προαναφερθέντων λέξεων.
- Η προβολή του ελληνικού στοιχείου μέσα από τα κείμενα.
- Η συνεχής επανάληψη των ασκήσεων με σκοπό την πραγματοποίηση του στόχου της εκμάθησης.
- Η μελετημένη επιλογή των λέξεων.
- Τα κείμενα είναι της συγγραφέως-απόρροια της εμπειρίας της - και όχι αναπαραγωγή ήδη υπαρχόντων, συμφωνούν με τις ανάγκες και ιδιαιτερότητες της ελληνικής κοινωνίας.

Επίπεδο Α2/ Β΄ κύκλος

Ο δεύτερος κύκλος, (Α2) υπολογίζεται να διαρκέσει γύρω στους **δυόμιση μήνες από την έναρξη του (250 ώρες)². Επιπρόσθετος σε τουλάχιστον άλλες τόσες ώρες για επαναλήψεις, αναλύσεις και ομαδική δουλειά στην τάξη**

Αφού ολοκληρωθεί το δεύτερο επίπεδο, θεωρείται βασική και χρήσιμη η επένδυση, τουλάχιστον, 30 ωρών στην προετοιμασία των μαθητών για τις επίσημες εξετάσεις της Αραβικής, προτού αρχίσει η παράδοση των μαθημάτων του τρίτου κύκλου Β1

Περιγραφή μαθήματος

Το δεύτερο μέρος του βιβλίου «Μαθαίνω Αραβικά» ακολουθεί και συμπληρώνει το πρώτο, το οποίο ήδη χρησιμοποιείται ευρέως στην Ελλάδα από τους διδάσκοντες και τους μαθητές της Αραβικής γλώσσας. Στην ετοιμασία του αξιοποιήθηκε η εμπειρία που

² Παρόλο που η εισαγωγή της σειράς (Μαθαίνω Αραβικά) αναφέρει άλλο αριθμό απαιτούμενων ωρών για να καλυφθεί κάθε επίπεδο, αυτό αφορά τα φροντιστηριακά μαθήματα, τα οποία διεξάγονται σε ένα ή δυο δίωρα την εβδομάδα. Οι μαθητές, σε αυτή την περίπτωση, έχουν άπειρο χρόνο για μελέτη και αφομοίωση της διδακτικής ύλης, πράγμα που δεν μπορεί να ισχύσει στην περίπτωση των εντατικών μαθημάτων.

αποκτήθηκε με τη διδασκαλία του πρώτου μέρους και οι χρήσιμες παρατηρήσεις διδασκόντων και διδασκόμενων. Το δεύτερο μέρος στηρίχθηκε, όπως και το πρώτο, στη σχέση ανάμεσα στην αραβική και την ελληνική γλώσσα.

Τα κείμενα τα οποία προορίζονται για ανάγνωση, επικεντρώνονται σε καθημερινά περιστατικά και το προαπαιτούμενο γι' αυτά λεξιλόγιο. Σ' αυτά τα κείμενα είναι εμφανές το αραβικό και το ελληνικό πνεύμα. Η γραμματική και το συντακτικό αποτελούν τη συνέχεια όσων προαναφέρθηκαν στο πρώτο μέρος και έρχονται για να καλύψουν την ανάγκη να θεμελιωθεί η βάση για την εκμάθηση της αραβικής γλώσσας. Για το λόγο αυτό, επιλέχθηκαν τα γραμματικά και συντακτικά θέματα σύμφωνα με τη σημασία και την προτεραιότητά τους στη γλωσσική δομή, κυρίως εκείνη της καθημερινότητας και της κάλυψης των απαραίτητων αναγκών της. Δεν έγινε εστίαση στα συντακτικά και γραμματικά φαινόμενα που μοιάζουν με τα της ελληνικής, αναφέροντάς τα μόνο στο λεξιλόγιο ή και εξηγώντας μόνο τις διαφορές της χρήσης τους σε σχέση με την ελληνική, ώστε να αποφευχθεί η επανάληψη και να μην φορτωθούν οι μαθητές με πράγματα τα οποία ήδη γνωρίζουν ή τους είναι περιττά. Στόχος είναι να μη βαρεθούν και να αφιερώσουν την ενέργειά τους στην εκμάθηση κάθε τι χρήσιμου και ωφέλιμου.

Χρησιμοποιήθηκε μια καινοτόμος μέθοδος που παραθέτει συγκεντρωμένα τα συντακτικά φαινόμενα όχι με βάση την καταχώρησή τους στα ελληνικά ή τα αραβικά βιβλία, αλλά σύμφωνα με την παρόμοια χρήση τους. Κάθε κείμενο ανάγνωσης περιέχει πολλές εφαρμογές από το μάθημα γραμματικής και συντακτικού που το ακολουθεί. Στη συνέχεια, επιλέγονται προτάσεις και εκφράσεις από κάθε κείμενο και παρατίθενται εύληπτα παραδείγματα δίνοντας στους μαθητές την ευκαιρία να σχηματίσουν μόνοι τους παρόμοιες φράσεις. Με αυτή τη μέθοδο ενισχύεται η εκμάθηση της αραβικής και η δυνατότητα των διδασκόμενων να δημιουργούν δικές τους προτάσεις και, στη συνέχεια, κείμενα με απώτερο στόχο να μιλήσουν στα αραβικά σταδιακά.

Το βιβλίο περιλαμβάνει δέκα ενότητες, από τις οποίες η κάθε μια χρειάζεται εικοσιπέντε ώρες περίπου για να διδαχθεί. **Αυτές οι ενότητες είναι οι εξής:**

- Το πρώτο μάθημα “Ταξίδι στην Κρήτη” αρχίζει με το κείμενο ανάγνωσης, στο οποίο οι καινούργιες λέξεις είναι επισκιασμένες ώστε να τους δώσει ο διδασκόμενος τη δέουσα προσοχή. Ακολουθεί ένας πίνακας με το καινούργιο λεξιλόγιο, στο οποίο οι λέξεις αναφέρονται σύμφωνα με τη σειρά που απαντώνται στο κείμενο. Στη συνέχεια,

αναπτύσσεται το μάθημα γραμματικής που αφορά στον πληθυντικό του θηλυκού με λεπτομερή επεξήγηση στα ελληνικά και με παραδείγματα στα αραβικά για την κάθε πτυχή του θέματος. Σε όλο το βιβλίο ακολουθήθηκε η ίδια μέθοδος. Έπειτα αναγράφονται οι ασκήσεις που έχουν άμεση σχέση με τον πληθυντικό του θηλυκού, και στη συνέχεια ασκήσεις έκφρασης/παραγωγής, λεξιλογίου, συντακτικού και γραμματικής, με συνεχή επανάληψη των διδαγμένων στο πρώτο μέρος του βιβλίου με σκοπό την υπενθύμιση και σύνδεσή τους με τα καινούργια. Πολλές φορές συγχωνεύονται στην ίδια άσκηση η γραμματική, το συντακτικό και το λεξιλόγιο για την επίτευξη καλύτερης και πιο ικανοποιητικής εκμάθησης. Η πρακτική εξάσκηση ολοκληρώνεται με την ανάπτυξη μιας μικρής έκθεσης. Δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να διαλέξουν ανάμεσα σε τρία θέματα που έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με το λεξιλόγιο του μαθήματος. Στο τέλος, παρατίθεται το ακουστικό μέρος που συμπεριλαμβάνεται στο δίσκο που συνοδεύει το βιβλίο και οι αντίστοιχες ερωτήσεις. Η πρώτη ερώτηση απαντάται μετά την πρώτη ακρόαση και η δεύτερη μετά τη δεύτερη ακρόαση. Ακολουθεί ένα χρονικό διάστημα ώστε οι μαθητές να σκεφτούν και να απαντήσουν στα θέματα κατανόησης και αφομοίωσης που περιλαμβάνονται στην τρίτη ερώτηση.

- Το δεύτερο μάθημα «Στο κατάστρωμα, ταξιδεύοντας στην Κρήτη» είναι συνέχεια του πρώτου μαθήματος από άποψη της εξέλιξης της πλοκής και εκμάθησης του σχετικού λεξιλογίου. Το μάθημα της γραμματικής αφορά τον πληθυντικό Τακσίρ (δεν αναγράφεται με ξ -ταξίρ- για να είναι πιο κοντά στην αραβική μορφή που δεν έχει διπλά γράμματα όπως το ξ). Παρατίθενται μετά σε ξεχωριστούς πίνακες όλα τα ουσιαστικά που διδάχθηκαν στο πρώτο βιβλίο με τον πληθυντικό τους σύμφωνα με τα τρία είδη του. Ακολουθούν πολλές σχετικές ασκήσεις -μέθοδος που υιοθετήθηκε σε όλα τα επόμενα μαθήματα - ως έμφαση και επανάληψη του πληθυντικού με σκοπό να τα μάθει καλά ο/η διδασκόμενος/η μέχρι το τέλος της χρονιάς και να είναι έτοιμος/η στο μέλλον να βρει εμπειρικά τον πληθυντικό Τακσίρ. Όπως και στο προηγούμενο μάθημα, υπάρχουν πολλές συντακτικές, γραμματικές ή λεξικολογικές ασκήσεις.
- Το τρίτο μάθημα «Η άφιξη στο ξενοδοχείο 1» αναφέρεται στην ίδια οικογένεια της οποίας η ιστορία καλύπτει τα περισσότερα κείμενα του βιβλίου. Το μάθημα ανταποκρίνεται στο στόχο του να γνωρίσει ο/η διδασκόμενος/η την καθημερινότητα των ανθρώπων και να εξοικειωθεί με το λεξιλόγιο των βασικών καθημερινών τους αναγκών. Το γραμματικό και συντακτικό μέρος αφορά τον «ενεστώτα» μετά από τα «αιτιατικά μόρια». Στο μάθημα

χρησιμοποιείται ο αραβικός όρος χωρίς να μεταφραστεί γιατί η άσκοπη μετάφρασή του θα μέρδευε το μαθητή και δεν θα κατανοούσε το φαινόμενο. Στη συνέχεια, παρατίθενται οι γραμματικές, συντακτικές και λεξικολογικές ασκήσεις χωρίς καμιά συγκεκριμένη σειρά ώστε να αποφευχθεί η ρουτίνα.

- Το τέταρτο μάθημα «Η άφιξη στο ξενοδοχείο 2» αποτελεί συνέχεια του προηγούμενου. Το συγκεκριμένο επεισόδιο χωρίστηκε σε δύο μέρη γιατί το συνολικό λεξιλόγιό του υπέρβαινε το όριο που τηρείται στο βιβλίο. Το μέρος του συντακτικού αφορά τη γενική πτώση και ίσως είναι πολύ λεπτομερές. Όμως, η αυξημένη λεπτομέρεια είναι απαραίτητη ώστε το πόνημα αυτό να είναι από την μία βιβλίο αναφοράς για τους/τις διδασκόμενους/ες ανεξάρτητα από το επίπεδό τους και από την άλλη να μη χρειάζεται να επαναληφθεί το ίδιο γραμματικό ή συντακτικό κεφάλαιο στο μέλλον και τα επόμενα μαθήματα να αναλωθούν σε άλλα ζητήματα.
- Το πέμπτο μάθημα «Μια ευχάριστη μέρα στην παραλία» καλύπτει όλο το σχετικό λεξιλόγιο. Σε αυτό το μάθημα διδάσκεται εις βάθος μια πτυχή των ρημάτων της αραβικής, ως συνέχεια της γενικής και απλής εισαγωγής που αποτέλεσαν τα σχετικά μαθήματα του πρώτου μέρους και μπαίνουν τα θεμέλια για όλα όσα θα διδαχθούν στα επόμενα επίπεδα σχετικά με το ρήμα. Λόγω της μεγάλης έκτασης αυτού του γραμματικού κεφαλαίου - παρά τις απλουστευτικές προσπάθειες - θεωρήθηκε καλύτερο να χωριστεί σε τρία μαθήματα για να μην δυσκολευτούν οι μαθητές. Ως εκ τούτου, το πρώτο μέρος αφορά το «ομαλό ρήμα» με τις τρεις υποκατηγορίες του. Το ίδιο έγινε και στις ασκήσεις προσπαθώντας κάθε φορά να είναι διαφορετικές και ενδιαφέρουσες.
- Το έκτο μάθημα «Ο Ναγκίμπ Μαχφούζ» αποτελεί μια εισαγωγή στην αραβική κουλτούρα και πολιτισμό, για τα οποία ζωντανός φορέας είναι η γλώσσα. Γι' αυτό θεωρήθηκε χρήσιμο να αναφερθούν πτυχές της αραβικής κουλτούρας και πολιτισμού μέσω της βιογραφίας διεθνώς αναγνωρισμένων προσωπικοτήτων. Πρώτη προσωπικότητα είναι ο νομπελίστας συγγραφέας Ναγκίμπ Μαχφούζ. Στις ασκήσεις γίνεται μνεία στο μηνολόγιο που ακολουθείται στις αραβικές χώρες. Το μέρος του συντακτικού αφορά στις αναφορικές αντωνυμίες και προτάσεις με τις λεπτομέρειές τους. Εδώ γίνεται σύγκριση με το αντίστοιχο κεφάλαιο στην ελληνική γλώσσα. Στις ασκήσεις ακολουθήθηκε η ίδια σειρά που υιοθετήθηκε στα προηγούμενα μαθήματα, με ό,τι αυτό συνεπάγεται σχετικά με επανάληψη παλαιότερων ζητημάτων γραμματικής, συντακτικού και λεξικολογικού.

- Το έβδομο μάθημα «Ο Μαχμούντ Νταρούις» αναφέρεται σε πτυχές της πολύπλευρης ζωής του Παλαιστίνιου ποιητή Μαχμούντ Νταρούις, Η γραμματική περιλαμβάνει το δεύτερο μέρος των ρημάτων. Παρουσιάζονται τα «ανώμαλα ρήματα» με δυο υποκατηγορίες τους, μαζί με τις αντίστοιχες ασκήσεις ώστε να κατανοηθούν καλά. Στο τέλος της 7ης ενότητας, το ακουστικό μέρος αναφέρεται στη ζωή του Έλληνα ποιητή Γιάννη Ρίτσου εξ αιτίας της άμεσης θεματικής και γλωσσικής σχέσης που έχει με την ενότητα.
- Το όγδοο μάθημα «Στην τράπεζα» σημαίνει και την επιστροφή στην καθημερινότητα των δύο οικογενειών μας για τα επόμενα κεφάλαια, πράγμα απαραίτητο για την απόκτηση λεξιλογίου που θα χρησιμεύσει σε καθημερινά περιστατικά που αντιμετωπίζει ο καθένας μας. Το γραμματικό μέρος αφορά το τελευταίο μέρος από τα «ανώμαλα ρήματα». Το ακουστικό μέρος αφορά σε ένα παρόμοιο τυχαίο περιστατικό βοηθώντας στην εκμάθηση του λεξιλογίου του μαθήματος.
- Στο ένατο μάθημα «Τηλεφωνική συνομιλία» συμμετέχουν οι δύο οικοδέσποινες της αφήγησης, οι οποίες συνεννοούνται να πάνε να ψωνίσουν ό,τι θα χρειαστούν τα παιδιά τους εν όψει της έναρξης του σχολικού έτους. Το μάθημα περιλαμβάνει λεξιλόγιο βασικό και απαραίτητο για τις ανάγκες της καθημερινότητας, που σχετίζεται με την αγορά, τα ψώνια και τα μέσα μεταφοράς που οδηγούν στην αγορά. Συμπεριλαμβάνονται τα ονόματα των χρωμάτων στο αρσενικό και το θηλυκό. Ακολουθούν οι ασκήσεις που βοηθούν τους/τις διδασκόμενους/ες να χρησιμοποιήσουν το λεξιλόγιο που έμαθαν. Το συντακτικό μέρος είναι η «άρνηση» που παρουσιάζεται με πρωτόπορο, απλή και κατανοητή από όλους μέθοδο που συνδυάζει διάφορα μαθήματα των αραβικών εγχειριδίων συντακτικού, δίχως επαναλήψεις και μπερδέματα. Η νέα μέθοδος φέρνει με περισσή ευκολία το συντακτικό πιο κοντά στην καθημερινή χρήση. Έπονται οι ασκήσεις και το ακουστικό μέρος που περιγράφει μια επίσκεψη στο γιατρό με διαλόγους και λεξιλόγιο κυρίως ιατρικής και λιγότερο εμπορικής ορολογίας.
- Το δέκατο μάθημα «Στην αγορά» συμπληρώνει το ένατο και εκπληρώνει το γενικό στόχο του βιβλίου που είναι να μπορέσει ο διδασκόμενος να αντιμετωπίσει την καθημερινότητα και να γνωρίσει την κουλτούρα του Άραβα συνανθρώπου του κατανοώντας τον τρόπο που σκέπτεται και αντιμετωπίζει τα καθημερινά περιστατικά. Το μέρος του συντακτικού αφορά ένα πολύ πρακτικό, στον καθημερινό λόγο, θέμα: την «αποτροπή και προστακτική». Ακολουθούν οι ασκήσεις που οδηγούν στην επίτευξη του στόχου μέσω της

πολλαπλής επανάληψης των διδαγμένων. Το ακουστικό μέρος αφορά σε ένα διάλογο ανάμεσα σε δύο φίλες σχετικά με τη φοίτηση στο πανεπιστήμιο.

Με την ολοκλήρωση του δεύτερου μέρους αναμένεται οι διδασκόμενοι/ες να έχουν αποκτήσει τις εξής δεξιότητες:

- Να κατέχουν την τέχνη του διαλόγου για θέματα όπως: ταξίδια, ξενοδοχειακές, τραπεζικές, ταχυδρομικές και εμπορικές συναλλαγές, το να κανονιστεί κάποια δραστηριότητα με φίλους, συνομιλία με ένα γιατρό, κλπ.
- Να μπορούν να περιγράψουν ένα γεωγραφικό χώρο ή μια κοινωνική κατάσταση.
- Να μπορούν να περιγράψουν πρόσωπα, τόπους και καιρικά φαινόμενα.
- Να αποκτήσουν βασική γνώση για την αραβική κουλτούρα και πολιτισμό, μέσω γνωριμίας με προσωπικότητες του αραβικού κόσμου, όπως ο Ναγκίμ Μαχφούζ και ο Νταρούις και να αποκτήσουν τη δυνατότητα να μιλήσουν για αντίστοιχους Έλληνες λογοτέχνες και ποιητές, όπως π.χ. για τον Γιάννη Ρίτσο.
- Να αναγνωρίζουν τον αστεϊσμό σε ένα κείμενο, να αστειεύονται και οι ίδιοι/ες μέσω των όσων διδάχτηκαν στο ακουστικό κομμάτι του πρώτου μαθήματος και όσων διακρίνονται στον τρόπο συμπεριφοράς μεταξύ φίλων στα επόμενα κείμενα.
- Να κατέχουν τη δεξιότητα της προσεκτικής ακρόασης και κατανόησης του ακουστικού κειμένου και τη δυνατότητα να απαντήσουν στις σχετικές ερωτήσεις. Να συζητήσουν για όσα ακούστηκαν και να εκφράσουν τη γνώμη τους σχετικά.
- Να κατέχουν τις γλωσσικές δεξιότητες του συντακτικού και της γραμματικής αυτού του μέρους.
- Να αποκτήσουν νέο λεξιλόγιο 700 περίπου λέξεων μέσα από εκφράσεις και βασικές προτάσεις που βοηθούν τον διδασκόμενο να επικοινωνεί με το κοινωνικό περιβάλλον. Το νέο λεξιλόγιο είναι ανάλογο του δεύτερου επιπέδου της εκμάθησης της γλώσσας σύμφωνα με το ισχύον διεθνές πλαίσιο για την εκμάθηση ξένων γλωσσών.
- Να αποκτήσουν τη δυνατότητα προφορικής και γραπτής έκφρασης με βάση το νεοαποκτηθέν λεξιλόγιο, και να μπορέσουν να εκφραστούν μέσα σε ένα αραβικό περιβάλλον.
- Να έχουν πραγματική θέληση και ψυχολογική ετοιμότητα ώστε να συνεχίσουν την εκμάθηση της γλώσσας μόνιμοι/ες τους ή σε συνεργασία με τους διδάσκοντες.

Γενικά χαρακτηριστικά του βιβλίου:

- Βασίζεται στη σχέση ανάμεσα στην αραβική που εντάσσεται στις σημαντικές γλώσσες και την ελληνική που εντάσσεται στις ινδοευρωπαϊκές γλώσσες.

- Παραθέτονται τα μαθήματα σύμφωνα με τις επικοινωνιακές ανάγκες και την κάλυψη των αναγκών του καθημερινού λόγου.
- Υιοθετείται μια μέθοδος που βασίζεται στη συνεχή επαφή με τα μαθήματα του συντακτικού και της γραμματικής όπως και με το παλαιότερο λεξιλόγιο για να μη ξεχαστούν. Αυτή η μέθοδος εστιάζει κυρίως στα δυσκολότερα ζητήματα και σε όσα χρειάζονται περισσότερη προσπάθεια για να εμπεδωθούν, όπως τα ρήματα και ο πληθυντικός «τακσίρ».
- Χρησιμοποιούνται πίνακες και γραφικά για να γίνει η εκμάθηση πιο ευχάριστη.
- Επιλέχθηκε το λεξιλόγιο των μαθημάτων σύμφωνα με τη συχνότητα χρήσης των λέξεων στην επικοινωνία.
- Τα μαθήματα είναι αυθεντικά και δεν αντιγράφηκαν από άλλα εγχειρίδια. Ταιριάζει δε με τις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας και της ιδιαιτερότητάς της.
- Οι ασκήσεις ποικίλλουν για να μην υπάρξει πλήξη και να υπάρχει κίνητρο για εκμάθηση.

Τα θέματα των κειμένων συμπεριλαμβάνουν γεωγραφία, ιστορία, βιογραφία, αστεϊσμό, διασκέδαση, καθημερινές συναλλαγές, φαγοπότι, ιατρική περίθαλψη, πανεπιστημιακή φοίτηση και άλλα.

- Δίνεται έμφαση στη δεξιότητα της γραπτής έκφρασης με τη δυνατότητα επιλογής ενός από τρία θέματα για συγγραφή έκθεσης που σχετίζεται με το κείμενο.
- Εμπλουτίστηκε το λεξιλόγιο με σύγχρονη ορολογία και λέξεις.
- Παρατέθηκαν οι καινούργιες λέξεις των μαθημάτων στους πίνακες σύμφωνα με τη σειρά εμφάνισής τους στο κείμενο και όχι με αλφαβητική σειρά για να καταστεί πιο εύκολη η εύρεσή τους.
- Για τις πολύσημες λέξεις χρησιμοποιήθηκε η σημασία που απαντά στο κείμενο, ώστε να μην μπερδευτούν οι διδασκόμενοι/ες.
- Όταν αναφέρονται τα καινούργια ρήματα, παρατίθενται συνήθως πρώτα στον αόριστο του γ' προσώπου του ενικού και μετά στον αντίστοιχο ενεστώτα.

Επίπεδο B1 / Γ' κύκλος

Ο τρίτος κύκλος υπολογίζεται να διαρκέσει γύρω στους **τρεις μήνες από την έναρξη του (350 ώρες)³**. **Επιπρόσθετος σε τουλάχιστον άλλες τόσες ώρες για επαναλήψεις, αναλύσεις και ομαδική δουλειά στην τάξη**

³ Παρόλο που η εισαγωγή της σειράς (Μαθαίνω Αραβικά) αναφέρει άλλο αριθμό απαιτούμενων ωρών για να καλυφθεί κάθε επίπεδο, αυτό αφορά τα φροντιστηριακά μαθήματα, τα οποία διεξάγονται σε ένα ή δυο δίωρα την εβδομάδα. Οι μαθητές, σε αυτή την περίπτωση, έχουν άπειρο χρόνο για μελέτη και αφομοίωση της διδακτικής ύλης, πράγμα που δεν μπορεί να ισχύσει στην περίπτωση των εντατικών μαθημάτων.

Αφού ολοκληρωθεί το τρίτο επίπεδο, θεωρείται βασική και χρήσιμη η επένδυση, τουλάχιστον, 30 ωρών στην προετοιμασία των μαθητών για τις επίσημες εξετάσεις της Αραβικής

Περιγραφή μαθήματος

Το τρίτο επίπεδο από το βιβλίο «Μαθαίνω Αραβικά» συμπληρώνει τα δυο προηγούμενά του τα οποία διδάχτηκαν ευρέως στην Ελλάδα. Είναι και αυτό βασισμένο στη φύση της σχέσης των δυο γλωσσών και των εμπειριών που αποκομίστηκαν από τη διδασκαλία των δυο προηγούμενων τόμων. Οι εποικοδομητικές παρατηρήσεις των συναδέλφων και των σπουδαστών έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην επίτευξη του στόχου σε μεγάλο βαθμό.

Τα κείμενα των προηγούμενων δυο τόμων κάλυψαν τα περισσότερα από τα απαιτούμενα για τις καθημερινές συναλλαγές, και το λεξιλόγιο που εξυπηρετεί αυτές τις συναλλαγές. Γι' αυτό ο τρίτος τόμος θα βοηθήσει τον σπουδαστή να χρησιμοποιήσει την γλώσσα σε πιο ευρέα πεδία, και να εκφράσει πιο εξεζητημένες και περίπλοκες προτάσεις.

Όπως ανεβαίνουμε σε επίπεδο αυξάνονται οι απαιτήσεις του λεξιλογίου. Θα παρατηρήσουμε ότι το λεξιλόγιο διευρύνθηκε σε σχέση με πριν, πράγμα που επιβάλλεται από την ίδια τη φύση της αραβικής γλώσσας και τον λεκτικό πλούτο. Είναι πολύ σημαντικό να γνωρίζει ο σπουδαστής όσο το δυνατόν περισσότερο λεξιλόγιο για να μπορέσει να χρησιμοποιήσει σωστά τη γλώσσα στις διάφορες πτυχές της: στην κατανόηση και ανταπόκριση στα γραπτά και προφορικά κείμενα και στην παραγωγή κειμένων για να μπορέσει να επικοινωνήσει με τους ομιλητές της αραβικής.

Στο τρίτο επίπεδο υπάρχει μεγαλύτερη εμβάθυνση στη γραμματική και το συντακτικό, τα οποία θεμελιώθηκαν σε όσα διδάχθηκαν οι σπουδαστές στο πρώτο και το δεύτερο επίπεδο. Το μεγαλύτερο μέρος σ' αυτό το επίπεδο είναι της γραμματικής και συμπληρώνει προηγούμενα κεφάλαια. Εδώ θα γίνει πιο εμφανές το χάσμα ανάμεσα στην αραβική και την ελληνική και λιγοστεύουν οι ομοιότητες στη γραμματική και το συντακτικό.

Δεν τηρήσαμε τη σειρά με την οποία παρουσιάζονται τα θέματα της γραμματικής και του συντακτικού στις άλλες μεθόδους διδασκαλίας των αραβικών ως μητρικής ή/και ως ξένης γλώσσας. Μας οδήγησε σ' αυτό η ίδια η φύση της ελληνικής γλώσσας που είναι

η μητρική των σπουδαστών μας, όπως και οι προτεραιότητες που επιβάλλει η αποτελεσματική και εποικοδομητική διδασχή της αραβικής. Τρία κριτήρια υπαγόρευσαν τη συγκεκριμένη επιλογή των κειμένων: η αναγκαιότητα του λεξιλογίου, η παρουσίαση των γραμματικών και συντακτικών θεμάτων με βάση τα κείμενα των μαθημάτων και η φύση του κειμένου, το ενδιαφέρον του και η δυνατότητά του να εμπλουτίσει όχι μόνο το λεξιλόγιο του σπουδαστή αλλά και το σύνολο των γενικών γνώσεών του.

Τα κείμενα ήταν το καλύτερο περιβάλλον για να τεθούν σε εφαρμογή η γραμματική και το συντακτικό λόγω της αλληλεπίδρασης μεταξύ τους, ώστε να τα μάθει ο σπουδαστής και να αποκτήσει ταυτόχρονα ευρύτερο λεξιλόγιο και γενικές γνώσεις. Επίσης, ο σπουδαστής μπορεί να αποκόψει ολόκληρα αποσπάσματα από τα κείμενα και να τα χρησιμοποιήσει σε γραπτό κείμενο ή σε προφορική επικοινωνία στη διδακτέα γλώσσα.

Ακολουθήσαμε σε όλα τα κεφάλαια του βιβλίου, όπως συνηθίσαμε, την παράθεση του πίνακα με τις καινούργιες λέξεις ώστε να μπορέσει ο σπουδαστής να τις μελετήσει και να τις μάθει στο μέτρο του δυνατού πριν διαβάσει το κείμενο. Επίσης, επισημάνθηκαν οι καινούργιες λέξεις μέσα στο κείμενο για τη διευκόλυνση του σπουδαστή.

Η γενική μέθοδος του βιβλίου:

Κάθε ενότητα αρχίζει με μια φωτογραφία που εκφράζει το θέμα του κειμένου που ακολουθεί. Οι καινούργιες λέξεις ξεχωρίζουν από τις γνωστές γιατί είναι σκιασμένες ώστε να εξοικονομήσει ο σπουδαστής κόπο και χρόνο και να τις εντοπίσει εύκολα. Ακολουθεί το κείμενο ένας πίνακας με όλες τις καινούργιες λέξεις σύμφωνα με τη σειρά εμφάνισής τους στο κείμενο, και όχι αλφαβητικά. Πολλές λέξεις αναφέρονται στον ενικό και τον πληθυντικό αριθμό εκτός αν είναι εύκολο στον σπουδαστή να τις αναγνωρίσει μόνος του. Τα ρήματα αναφέρονται, τις περισσότερες φορές και όπου είναι ανάγκη, στον αόριστο και τον ενεστώτα. Ο σκοπός μας είναι να μπορέσουν ο δάσκαλος και ο σπουδαστής να χωρίσουν το κείμενο σε περισσότερο από ένα μάθημα ή μέρη ανάλογα με την δυνατότητα εκμάθησης του σπουδαστή ή το χρόνο του ή τον τρόπο που προτιμάει στην εκμάθηση.

Ακολουθεί το μάθημα της γραμματικής ή του συντακτικού αναλυτικά στην ελληνική γλώσσα με παραδείγματα στα αραβικά, και πολλές φορές, όπου χρειάζεται, με παραδείγματα στα ελληνικά.

Στις ασκήσεις δεν τηρείται κάποια συγκεκριμένη και σταθερή σειρά. Οι ασκήσεις ποικίλλουν ανάμεσα σε εκείνες που ενισχύουν το λεξιλόγιο του μαθήματος, ειδικά τις καινούργιες λέξεις, και αυτές που εξασκούν τον σπουδαστή στην εφαρμογή των όσων κανόνων γραμματικής και συντακτικού διδάχτηκε. Πολλές φορές στην ίδια άσκηση συγχωνεύονται λεξικολογικές, γραμματικές και συντακτικές ασκήσεις γιατί αλληλοεξαρτώνται. Όπως προείπαμε, δεν τηρήθηκε μια συγκεκριμένη σειρά για να αποφύγουμε την ανία, να κρατάμε το ενδιαφέρον του σπουδαστή ζωντανό για κάθε τι καινούργιο και για να επιβάλουμε συνεχώς το στοιχείο της ποικιλίας και της αλλαγής. Εξαιρούνται οι ερωτήσεις κατανόησης του κειμένου που βασίζονται εξ ολοκλήρου στο κείμενο. Τις παραθέτουμε στο τέλος του κάθε μαθήματος για να μπορέσει ο σπουδαστής να έχει αφομοιώσει, μέσω της επανάληψης και των ποικίλων ασκήσεων, τις πληροφορίες του μαθήματος, ή και να τις έχει μάθει απ' έξω ώστε να απαντήσει εύκολα τις ερωτήσεις με δικά του λόγια ή χρησιμοποιώντας τις λέξεις του μαθήματος χωρίς να επιστρέψει στο κείμενο.

Το καινούργιο στο βιβλίο του τρίτου επίπεδου είναι η πρόταση κάποιου θέματος προς συζήτηση και προφορική έκφραση. Αυτό γίνεται για να ενθαρρύνονται και οι διδάσκοντες και οι διδασκόμενοι να φτάσουν στον απώτερο στόχο της εκμάθησης της γλώσσας δηλαδή να τη χρησιμοποιήσουν με ευφράδεια. Έτσι, επιλέχθηκαν θέματα τα οποία μπορούν οι σπουδαστές να αναπτύξουν χρησιμοποιώντας το αποκτηθέν λεξιλόγιό τους με ευκολία. Αυτά τα θέματα έχουν σχέση με τα μαθήματα ή με τα τρέχοντα τοπικά ή διεθνή γεγονότα. Προτάθηκαν και κάποιες ερωτήσεις που θα βοηθήσουν τους σπουδαστές στη διεξαγωγή της συζήτησης.

Για την γραπτή έκφραση, ο σπουδαστής μπορεί να επιλέξει ένα από τρία θέματα το οποίο καλείται να αναπτύξει με 120 λέξεις το λιγότερο. Αυτά τα θέματα μπορεί να έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με το κείμενο ώστε να μπορεί ο σπουδαστής να τα αναπτύξει χρησιμοποιώντας το αποκτηθέν λεξιλόγιό του χωρίς να χρειαστεί άλλες νέες λέξεις.

Το ακουστικό μέρος: πριν ακούσουν οι σπουδαστές το ηχογραφημένο κείμενο ή αυτό που θα τους διαβάσει ο δάσκαλος οφείλουν να μάθουν μερικές καινούργιες λέξεις που

εμπεριέχονται στο ακουστικό κείμενο. Στη διάρκεια αυτής της διαδικασίας τους ζητείται να λύσουν τρεις διαφορετικές ασκήσεις ακούγοντας για κάθε άσκηση μια φορά το κείμενο.

Το βιβλίο περιλαμβάνει 10 ενότητες. Η κάθε μια χρειάζεται περίπου 8 ώρες για να αφομοιωθεί καλά. **Αυτές οι ενότητες είναι οι εξής:**

- Το πρώτο μάθημα- Περίληψη του πρώτου βιβλίου- θεωρήσαμε απαραίτητο να μην καταφύγουμε σε παλαιές μεθόδους δηλαδή στην επανάληψη όσων είχε διδαχτεί ο σπουδαστής στα προηγούμενα επίπεδα. Γι' αυτό το πρώτο κείμενο συνοψίζει τα διδακτέα στο πρώτο βιβλίο λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να εμπλουτιστεί το λεξιλόγιο του σπουδαστή με καινούργιες λέξεις και την ενίσχυση των παλαιών χρησιμοποιώντας τις συνεχώς στις διάφορες ασκήσεις. Έτσι, το βιβλίο πετυχαίνει τον σκοπό της επανάληψης και την ανάγκη να εφοδιαστεί ο σπουδαστής με καινούργιες λέξεις και έννοιες. Επίσης, το μάθημα του συντακτικού, εμβαθύνει παλαιά μαθήματα τα οποία είδαμε στα γρήγορα γιατί δεν ήταν δυνατόν να αναλυθούν τότε και τα οποία είχαμε αφήσει στην κρίση του δάσκαλου να τα αναλύσει ή όχι. Ανασκοπήθηκαν λοιπόν στο πρώτο μάθημα αναλυτικά και με πολλές και επαρκείς ασκήσεις.

Οι ασκήσεις είναι λεξικολογικές, συντακτικές, και γραμματικές. Το λεξιλόγιο του μαθήματος επιλέχθηκε έτσι ώστε να είναι βασικό στην χρήση, και να βοηθείται ο σπουδαστής να θυμάται τις λέξεις επαναλαμβάνοντάς τις πολλές φορές.

Το μάθημα του συντακτικού είναι: οι συνδεδεμένες αντωνυμίες της αιτιατικής.

Το θέμα προς συζήτηση: Τα χάρτινα και τα ηλεκτρονικά βιβλία.

Το ακουστικό κείμενο μας μιλάει για τον Άσαμπ και τα ψάρια.

- Το δεύτερο μάθημα- γενική περίληψη του δεύτερου βιβλίου- είναι μια περιδιάβαση στο βιβλίο του δεύτερου επιπέδου όπου συνοψίζεται το κάθε κεφάλαιο εισάγοντας καινούργιες λέξεις που εξυπηρετούν το σκοπό. Το μάθημα του συντακτικού είναι μια γενική επανάληψη του ρηματικού συστήματος και μια ταξινόμηση όσων διδάχτηκαν με ένα ευχερή και αρμονικό τρόπο. Ως συνήθως, το λεξιλόγιο του μαθήματος είναι τα εργαλεία τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την ενίσχυση του συντακτικού και της γραμματικής συν το αποκτηθέν λεξιλόγιο. Δεν περιορίστηκαν οι ασκήσεις, όπως μας συνήθισε το βιβλίο,

στο καινούργιο, αλλά γίνεται επιστροφή στα γραμματικά και συντακτικά θέματα του πρώτου και δεύτερου επιπέδου για να επαναληφθούν και να συνδεθούν με τα καινούργια ως αναπόσπαστο σύνολο.

Το μάθημα του συντακτικού: Η Κάνα και οι αδελφές της

Το θέμα προς συζήτηση: Μια αραβική παροιμία σχετική με το ψέμα!

Το ακουστικό κείμενο μας μιλάει για: Μουσουλείο Τάζ Μαχαλ

- Το τρίτο μάθημα- οι τέσσερις εποχές- στο οποίο μαθαίνουμε με ένα ενδιαφέροντα λογοτεχνικό τρόπο τα φυσικά φαινόμενα. Με έμμεσο τρόπο δύναται ο σπουδαστής να περιγράψει τις καιρικές συνθήκες και τις τέσσερις εποχές και να γνωρίσει ταυτόχρονα τα βασικά αγροτικά προϊόντα: φρούτα, λαχανικά και όσπρια. Κατορθώνει επίσης να χρησιμοποιήσει το λεξιλόγιο του μαθήματος για να εκφράσει την ψυχική του κατάσταση και τη διάθεσή του, όπως και τα σχετικά με τον καιρό σε άλλες χώρες.

Το μάθημα του συντακτικού: τα είδη των προτάσεων.

Το θέμα προς συζήτηση: Η φιλία

Το ακουστικό κείμενο μας μιλάει για τον καιρό στη Μεσόγειο.

- Το τέταρτο μάθημα- από τον Προφήτη του Γκιμπράν Χαλίλ Γκιμπράν. Διαλέξαμε μερικά αποσπάσματα που ταιριάζουν στο παρόν επίπεδο λεξικολογικά και θεματικά. Τα σχολιάσαμε και τα αναλύσαμε και βασίσαμε σε αυτά τις ασκήσεις του συντακτικού αυτής της ενότητας.

Το μάθημα του συντακτικού: Τα ελλιπή ρήματα

Το θέμα προς συζήτηση: Η υπερκατανάλωση

Το ακουστικό κείμενο μας μιλάει για τη φυλή των Μοσούο στην Κίνα.

- Το πέμπτο μάθημα- το ποδόσφαιρο. Ήταν αναγκαίο να εμπλουτίσουμε το αθλητικό λεξιλόγιο του σπουδαστή σ' αυτό το επίπεδο λόγω του σημαντικού ρόλου του αθλητισμού και της γυμναστικής στην καθημερινή μας ζωή, και της επιρροής που έχει στη σωματική και ψυχική μας υγεία. Διαλέξαμε το ποδόσφαιρο λόγω της δημοφιλίας του στις

περισσότερες χώρες του κόσμου. Μ' αυτό το μάθημα μπορεί ο σπουδαστής να περιγράψει και να εκφραστεί όχι μόνο για το ποδόσφαιρο αλλά και τα περισσότερα αθλητικά παιχνίδια χάρη στο σχετικό λεξιλόγιο και εκφράσεις που μαθαίνει.

Το μάθημα του συντακτικού και της γραμματικής: οι αριθμοί και η χρήση τους.

Το θέμα προς συζήτηση: Εναλλακτική πατρίδα.

Το ακουστικό κείμενο μας μιλάει για τα αραβικά άλογα.

- Το έκτο μάθημα- η ιστορία του καφέ. Η ιστορία του καφέ είναι ενδιαφέρουσα και απολαυστική και μπορεί να αναλυθεί χωρίς δύσκολο λεξιλόγιο και ορολογία. Επειδή κανένας μας δεν μπορεί να ζήσει χωρίς καφέ, είναι φυσιολογικό να ενδιαφέρεται ο καθένας να μάθει αυτή την ιστορία με το που θα διαβάσει τον τίτλο. Ο καφές είναι μάλλον μια αραβική εφεύρεση, γι' αυτό λόγω της ξεχωριστής του θέσης στην αραβική κουλτούρα του αφιερώσαμε μέρος σ' αυτό το επίπεδο του βιβλίου «Μαθαίνω Αραβικά». Μέσω της περιγραφής του καφέ και της ανακάλυψής του θα μπορέσει ο σπουδαστής να ερευνήσει και να εκφραστεί για παρόμοια θέματα, όπως η ανακάλυψη του τσαγιού, η δημοτικότητά του και τα συναφή.

Το μάθημα του συντακτικού: τα μόρια που λειτουργούν σαν τα ρήματα.

Το θέμα προς συζήτηση: Το φαινόμενο της επαιτείας.

Το ακουστικό κείμενο μας μιλάει για τον μόσχο.

- Το έβδομο μάθημα- μάλλον ανάγκη παρά ηρωισμός. Επειδή θέλαμε να αποφύγουμε την πεπατημένη οδό και την γνωστή μέθοδο- η οποία είναι συνήθως βαρετή- στην παράθεση καινούργιου λεξιλογίου που χρειάζεται ο σπουδαστής σε κάθε φάση, καταφύγαμε στη λογοτεχνία που αφορά την καθημερινότητα και την κοινωνική ζωή για την επίτευξη αυτού του σκοπού. Εδώ θα μάθει ο σπουδαστής τα σχετικά με την ενδυμασία και τις εκφράσεις που χρησιμοποιούνται για το ντύσιμο. Επίσης, θα μάθει τα απαραίτητα για να εκφράσει τη διάθεση του και την υπομονή στην αντιμετώπιση των καθημερινών γεγονότων που μας επιβάλλουν οι συνήθειες και τα έθιμα. Επιπλέον, θα μάθει να εκφράζεται σχετικά με τις καθημερινές συνήθειες που αναπαύουν τον άνθρωπο και γίνονται αναγκαίες στη ζωή του, αλλά και σχετικά με την διέξοδο από διάφορες δύσκολες θέσεις τις οποίες καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε.

Το μάθημα του συντακτικού: η ενεργητική μετοχή.

Το θέμα προς συζήτηση: Η ισότητα ανάμεσα στα δυο φύλα.

Το ακουστικό κείμενο μας μιλάει για τη Σοκότρα.

- Το όγδοο μάθημα- το ανθρώπινο σώμα. Τα δυο προηγούμενα επίπεδα του βιβλίου «Μαθαίνω Αραβικά» περιλαμβάνουν λεξιλόγιο σχετικό με τα μέλη του σώματος, πράγμα που άνοιξε τον δρόμο για να τα αναπτύξουμε εδώ και να τα εμπλουτίσουμε συστηματικά και συγκεντρωτικά σε ένα κείμενο. Έτσι αναφέρθηκαν σχετικά ρήματα και εκφράσεις και τέθηκε το ζήτημα με τρόπο που συνδυάζει την επιστήμη, τη φιλοσοφία και τη λογοτεχνία ταυτόχρονα. Το μάθημα παρακινεί τους σπουδαστές να προβληματιστούν και να διατυπώσουν τις δικές τους σχετικές απόψεις και διερωτήσεις.

Το μάθημα του συντακτικού: η παθητική φωνή, και τα πέντε ουσιαστικά.

Το θέμα προς συζήτηση: Η τρίτη ηλικία.

Το ακουστικό κείμενο μας μιλάει για το χριστουγεννιάτικο δέντρο.

- Το ένατο μάθημα- η ανθρωπιά. Αυτό το μάθημα μας μεταφέρει στον κόσμο των πραγματικών ιστοριών. Είναι μια ιστορική, πολιτισμική και πολιτιστική αφήγηση ταυτόχρονα. Δίνει στον σπουδαστή την ευκαιρία να γνωρίσει μια αραβική και ισλαμική ιστορική προσωπικότητα, τον Ομάρ Ιμπν Αλ Χαττάμπ και να μάθει τι συνέβαινε όταν ήταν εκείνος Χαλίφης ενός νεοσύστατου χαλιφάτου. Μέσω αυτής της προσωπικότητας γνωρίζει ο σπουδαστής στοιχεία νομοθεσίας, τον τρόπο διοίκησης του ισλαμικού κράτους και τα ήθη εκείνων των χρόνων.

Το μάθημα του συντακτικού: η παθητική μετοχή.

Το θέμα προς συζήτηση: Οι γιορτές στη χώρα μου.

Το ακουστικό κείμενο μας μιλάει για την απειλή της Νεκράς θάλασσας.

- Το δέκατο μάθημα- α) το ποίημα Η ησυχία, β) το ποίημα Στη μάνα μου. Στο δεύτερο επίπεδο γνωρίσαμε κάποιους ποιητές και λογοτέχνες χωρίς να γνωρίσουμε τα έργα τους και να τα διαβάσουμε. Αυτό μας άνοιξε τον δρόμο για να παραθέσουμε δυο ποιήματα δυο διακεκριμένων ποιητών στον αραβικό κόσμο, όσο και διεθνώς. Τα θέματα και το λεξιλόγιο

των ποιημάτων εμβαθύνουν στα διδαχθέντα στα προηγούμενα μαθήματα. Το πρώτο ποίημα περιγράφει τα φυσικά φαινόμενα μαζί με τα συναισθήματα του ποιητή και τις αγωνίες του. Το δεύτερο ποίημα μιλάει για τη μητέρα και την πατρίδα με απλό λεξιλόγιο και λεπτά εκφραστικά συναισθήματα.

Το μάθημα του συντακτικού: η μεταβατικότητα του ρήματος.

Το θέμα προς συζήτηση: Η επιλογή των ονομάτων των παιδιών.

Το ακουστικό κείμενο μας μιλάει για τις Πυραμίδες της Γκίζα.

Μετά το τέλος του τρίτου τόμου, αναμένεται να κατέχει ο σπουδαστής τις εξής δεξιότητες:

- επανάληψη των προηγούμενων δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν και δυνατότητα ανάκλησής τους όταν χρειαστούν.
- απόκτηση της δεξιότητας να εκφραστεί σχετικά με διάφορες περιστάσεις που αντιμετωπίζει κανείς στη ζωή του ή οι άλλοι γύρω του σχετικά με τη δουλειά, την υγεία, κλπ...
- δυνατότητα να κρίνει ο σπουδαστής και να εκφράσει την άποψή του στην διδακτέα γλώσσα σχετικά με κάθε τι που διαβάζει ή αντιμετωπίζει.
- δυνατότητα να εκφραστεί σχετικά με τα φυσικά φαινόμενα, σε διεθνή ή τοπικό επίπεδο και για την επιρροή τους στο άτομο ή την κοινωνία ολόκληρη.
- κάλυψη πολλών γλωσσικών αναγκών ώστε να εκφράζεται ο σπουδαστής για όσα συμβαίνουν ή θα συμβούν, όπως ο αθλητισμός, οι αγώνες και τα διάφορα παιχνίδια.
- απόκτηση γενικής κουλτούρας σχετικά με την ιστορία και την καθημερινότητα του αραβικού πολιτισμού.
- έκφραση της ψυχικής διάθεσης, της σωματικής και ψυχικής υγείας του σπουδαστή και των γύρω του ταυτόχρονα.
- δυνατότητα να γευτεί τα λογοτεχνικά κείμενα, πεζά και ποιητικά, να τα αναλύσει και να εκφράσει την άποψή του γι' αυτά ή και ακόμα να γράψει, όποιος έχει το ταλέντο, παρόμοιά τους.
- γνωριμία με την κουλτούρα και μέρος της ιστορίας του «άλλου», ειδικά εκείνου του οποίου τη γλώσσα μαθαίνει.
- ενίσχυση της δυνατότητας κατανόησης ακουστικών κειμένων και αξιοποίηση των πληροφοριών και των γλωσσικών φαινομένων που αναφέρονται εκεί.

- ενίσχυση της τέχνης της επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων και δυνατότητα συζήτησης των ζητημάτων που προκύπτουν.
- διεύρυνση του πεδίου έκφρασης για τις διάφορες ανάγκες του σπουδαστή.
- δυνατότητα να εξάγει ο σπουδαστής τους γραμματικούς και συντακτικούς κανόνες από τις ασκήσεις και απόκτηση της δυνατότητας της παραγωγής όπως στην περίπτωση του πληθυντικού Τακσίρ όπου καλείται ο σπουδαστής να παράγει τον πληθυντικό λέξεων που δεν έχει διδαχτεί.
- απόκτηση ενός λεξιλογικού συνόλου που αναλογεί στο τρίτο επίπεδο του «Μαθαίνω αραβικά», σύμφωνα με το σχετικό διεθνές πλαίσιο
- απόκτηση πραγματικής θέλησης και ψυχικής ετοιμότητας να συνεχίζει να μαθαίνει μόνος/η του/της ή σε συνεργασία με τους διδάσκοντες.

Γενικά χαρακτηριστικά του βιβλίου:

- Το βιβλίο βασίζεται στη σχέση ανάμεσα στην αραβική και την ελληνική που εντάσσονται σε διαφορετικές γλωσσικές οικογένειες.
- Η εναλλαγή των θεμάτων και του ύφους ανάμεσα σε επιστημονικό και λογοτεχνικό, ανάμεσα σε διάλογο, αφήγηση ή περιγραφή.
- Διατηρείται η γέφυρα επικοινωνίας σε όλα τα συστατικά κάθε μαθήματος, όπου το συντακτικό συμπληρώνει τα κείμενα και τα ενισχύει, τα κείμενα ετοιμάζουν το έδαφος στο συντακτικό, ενώ το ακουστικό μέρος βασίζεται σε όσα προηγήθηκαν στο κείμενο και στο συντακτικό.
- Διατηρείται η χρήση των πινάκων είτε στις ασκήσεις, είτε στην παράθεση του νέου λεξιλογίου για να μην υπάρχει μονοτονία και να γίνει η εκμάθηση πιο ευχάριστη.
- Αξιοποιήθηκαν οι διάφορες επισκιάσεις και σχήματα στην διαδικασία της εκμάθησης.
- Επιλέχθηκε το λεξιλόγιο των μαθημάτων σύμφωνα με τη συχνότητα χρήσης των λέξεων στην επικοινωνία.
- Τα μαθήματα είναι στην πλειονότητά τους αυθεντικά και δεν αντιγράφηκαν από άλλα εγχειρίδια. Ταιριάζουν με τις ανάγκες του σπουδαστή και δη του Έλληνα.
- Ο πλούτος των ασκήσεων και η ποικιλία τους: λεξικολογικές, γραμματικές και συντακτικές, όπως και το ότι αγγίζουν πολλά θέματα (γεωγραφικά, ιστορικά, ιατρικά και άλλα)
- Το λεξιλόγιο συμφωνεί με το πνεύμα της εποχής και τις απαιτήσεις της και διευκολύνει τον σπουδαστή στο να προσαρμόζεται σε κάθε τι καινούριο.
- Για τις πολύσημες λέξεις χρησιμοποιείται γενικά η σημασία που απαντάται στο κείμενο με απαραίτητες εξαιρέσεις.

Παρατέθηκαν οι καινούργιες λέξεις των μαθημάτων στους πίνακες σύμφωνα με τη σειρά εμφάνισής τους στο κείμενο και όχι με αλφαβητική σειρά για να καταστεί πιο εύκολη η εύρεσή τους.

Το λογοτεχνικό βιβλίο (Έχουμε στη γη ρίζες)

Ο υπόλοιπος χρόνος θα αφοσιωθεί στο λογοτεχνικό βιβλίο, το οποίο θεωρείται ως έμμεση επανάληψη των προηγούμενων επιπέδων (A1, A2 και B1), παράλληλα με ότι αποκτούν οι σπουδαστές μέσω αυτού από πολιτιστικές, κοινωνικές και βιωματικές γνώσεις, σχετικές με τις αραβικές χώρες και κοινωνίες.

2. Συμπεριλαμβάνονται δύο (2) εκπαιδευτικές επισκέψεις στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο και στο Μουσείο Μπενάκη-Ισλαμικής Τέχνης.